U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **R. O.**, zast. Mgr. Lucií Stachovou, advokátkou, se sídlem Škroupova 1114/4, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2009, č. j. 64 Az 13/2009 – 55,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky Mgr. Lucie Stachové **se určuje** částkou 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 21. 9. 2009, č. j. 64 Az 13/2009 – 55, zamítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2009, č. j. OAM-57/VL-18-08-2009, a rozhodl dále, že žádný z účastníků ani Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení, a přiznal zástupkyni žalobce odměnu ve výši 7200 Kč. Předmětným rozhodnutím ze dne 19. 2. 2009, č. j. OAM-57/VL-18-08-2009, žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť dospěl k závěru, že žadatel neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12, nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní

zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu zde citovaná jsou dostupná na www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany není jenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Zde je nutné uvést, že stěžovatel žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil a Nejvyšší správní soud se mohl otázkou přijatelnosti jeho kasační stížnosti zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kriterií.

V kasační stížnosti stěžovatel poukázal na to, že z důvodu nutnosti projednat osobně tuto kasační stížnost se svým právním zástupcem ji odůvodní v soudem dodatečně stanovené lhůtě.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že kasační stížnost podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Namítal, že krajský soud zcela chybně akceptoval závěr žalovaného o tom, že stěžovateli nelze přiznat ani doplňkovou ochranu s odůvodněním, že žádný z důvodů pro udělení doplňkové ochrany stěžovatel v průběhu správního řízení neuváděl ani neprokázal. Tímto však krajský soud neprávně zúžil množinu původců vážné újmy pouze na státní orgány, třebaže ani ze zákona o azylu či Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků či relevantních evropských předpisů nevyplývá závěr o tom, že by původcem nebezpečí vážné újmy mohl být pouze státní orgán. Tímto nesprávným restriktivním výkladem byl stěžovatel poškozen na svých právech. Stěžovatel poukázal na to, že původcem pronásledování mohou být i soukromé osoby, pokud lze prokázat, že veřejná moc v dotyčném státě není schopna či ochotna ochranu před pronásledováním zajistit. Soud se však schopností nigerijských orgánů zajistit stěžovateli ochranu před pronásledováním vůbec nezabýval, a to i přesto, že žalovaný v tomto směru nepodnikl žádné šetření. Měl však za to, že splňuje podmínky pronásledování podle § 2 odst. 8 zákona o azylu, když zastrašování fyzickou újmou je projevem působícím psychický nátlak; současně je splněna i druhá podmínka § 2 odst. 8 zákona o azylu, když nigerijské státní orgány nejsou schopny ani ochotny poskytnout stěžovateli ochranu před tímto pronásledováním. Soud žalobu zamítl, aniž by si ověřil skutečnosti, které opomněl před vydáním rozhodnutí ověřit žalovaný prostřednictvím zprávy o dodržování lidských zpráv v Nigérii. V tomto směru pak stěžovatel odkázal především na závěry zvláštního zpravodaje OSN a závěry Amnesty International, jakož i výroční zprávy Ministerstva zahraničí USA, jež byly citovány v doplnění žaloby a z nichž pronásledování vůči stěžovateli jednoznačně vyplývá. Ačkoliv bylo podle názoru stěžovatele v řízení před soudem prokázána neschopnost a neochota nigerijských státních orgánů zajistit stěžovateli ochranu před nebezpečím vážné újmy, pak i přesto soud žalobu

zamítl s nesprávným závěrem o tom, že stěžovatel nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany.

Nejvyšší správní soud podotýká, že ač stěžovatel napadl v žalobě celý výrok žalovaného a totéž učinil v kasační stížnosti ohledně zamítavého výroku krajského soudu, v kasační stížnosti nevznesl žádné námitky, jež by směřovaly proti zamítnutí žádosti podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Nejvyšší správní soud se tedy, jsa vázán kasačními námitkami, zabýval výhradně tím, zda stěžovatel splňuje podmínky udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud uvádí, že doplňkovou ochranu je možné přiznat žadateli o azyl i v případě, kdy nesplňuje důvody pro udělení azylu, existuje-li důvodná obava, že by mu po návratu do vlasti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy (uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky). Povinností správního orgánu i soudu je zabývat se možnou existencí těchto důvodů v případě jakéhokoli procesního režimu rozhodování o žádosti o mezinárodní ochranu (k tomu viz rozsudek devítičlenného rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 28. 1. 2009, č. j. 1 Azs 96/2006 - 80, dostupný na www.nssoud.cz); současně platí, že *„okolnosti stanovené jako překážky vycestování v § 91 zákona o azylu (nyní doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu), nejsou totožné s důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona téhož zákona; správní orgán i soud se jimi proto zabývají samostatně.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2006, č. j. 5 Azs 7/2003 - 60, dostupný na www.nssoud.cz).

V daném případě zamítl žalovaný žádost stěžovatele jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu pro to, že stěžovatel neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona. V tomto ohledu lze se žalovaným souhlasit, neboť stěžovatel v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že si chce v České republice legalizovat svůj pobyt, zde chce žít a vydělat peníze. Nejvyšší správní soud již vyslovil, že snaha po legalizaci pobytu na území České republiky není zákonným důvodem udělení azylu, a není tedy ani důvodem pro udělení doplňkové ochrany (srov. např. rozsudek ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 – 44, nebo rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Především však stěžovatel namítal, že by v případě návratu do Nigérie byl ohrožen jeho život a zdraví kvůli potížím, jež měl s členy National Football Association. K otázce původců pronásledování a vážné újmy a k otázce dostupnosti ochrany v zemi původu se Nejvyšší správní soud již opakovaně vyjádřil, a to mimo jiné v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, či v rozsudku ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, všechny dostupné na www.nssoud.cz. Z této judikatury vyplývá, že, jde-li o původce pronásledování z okruhu soukromých osob (či analogicky při zvažování důvodů pro udělení doplňkové ochrany o původce vážné újmy z okruhu soukromých osob), musí se postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o

pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. V posuzovaném případě však stěžovatel při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany vypověděl, že se na kompetentní nigerijské orgány se žádostí o pomoc vůbec neobrátil. Není tedy naplněna podmínka vyhledání pomoci u vnitrostátních orgánů v zemi původu. Za takové situace nelze hovořit o tom, že by bylo zjevné, že stěžovateli nigerijské orgány nejsou schopny nebo ochotny zajistit účinnou ochranu před jednáním soukromých osob.

Otázkou zjišťování skutkového stavu správním orgánem v případě zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 a 2 zákona o azylu se Nejvyšší správní soud již zabýval v řadě svých rozhodnutích, uvést lze rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 – 59, dostupný na www.nssoud.cz, v němž vyslovil, že *„správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti ve lhůtě 30 dnů od zahájení správního řízení, vydá správní orgán negativní rozhodnutí dle § 12 citovaného zákona; to však neznamená, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 spr. ř. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl*“. V této souvislosti lze poukázat také na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 27/2003 – 48, dostupný na www.nssoud.cz, nebo na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 – 59, dostupný na www.nssoud.cz. S posouzením žádosti o udělení mezinárodní ochrany, v níž žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by mu hrozilo nebezpečí vážné újmy z důvodů uvedených v § 14a zákona o azylu, se Nejvyšší správní soud již vypořádal ve své dosavadní judikatuře, například v rozsudku ze dne 12. 4. 2007, č. j. 7 Azs 17/2007 - 59, dostupném na www.nssoud.cz; k otázce zjevně nedůvodné žádosti o azyl se obecně vyjádřil i v rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, dostupném na www.nssoud.cz.

Pokud jde o zastrašování fyzickou újmou kvůli soudnímu sporu o zabavení pozemků otce stěžovatele ze strany neznámých členů National Football Association, stěžovateli jednoznačně nehrozí z tohoto důvodu uložení ani vykonání trestu smrti ani poprava ze strany nestátních původců pronásledování [§ 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu]. Stejně tak není aplikovatelný ani § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, neboť podmínkou pro použití tohoto ustanovení je existence vnitřního ozbrojeného konfliktu. V rozporu s § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu není ani vycestování stěžovatele do země původu, protože je zřejmé, že si stěžovatel nevytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky. Pokud jde o § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, musí zacházení se stěžovatelem v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva dosáhnout dostatečného stupně intenzity, aby mohlo být považováno za mučení, nelidské či ponižující zacházení (*Cruz Varas a ostatní proti Švédsku*, rozsudek ze dne 20. 3. 1991, stížnost č. 15576/89, bod 83). Podle Nejvyššího správního soudu tohoto prahu

v projednávaném případě zjevně nebylo dosaženo. Obavy stěžovatele v projednávaném případě tak nejsou důvodné, neboť stěžovatel svá tvrzení nepodložil dostatečně přesvědčivými důkazy, uplynula dlouhá doba od zabavení pozemků (1996) a nedošlo k fyzickému napadení stěžovatele. Stěžovatel tak neunesl důkazní břemeno vyžadované čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Na základě výše uvedených důvodů stěžovateli nehrozí v případě návratu do Nigérie vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud nemohl ani přehlédnout, že stěžovatel své potíže se soukromými osobami úspěšně řešil rovněž vnitřním přesídlením (též označovaným jako „vnitřní ochrana“ či „vnitřní útěk“). V pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel totiž vypověděl, že přesídlil do města Abuja a Benin City, v nichž zastrašování fyzickou újmou ze strany členů organizace National Football Association ustalo. Stěžovatel v této souvislosti ovšem upozornil na to, že jej členové zmíněné organizace sice osobně nevyhledali, přesto jej nějakým magickým způsobem ovlivňovali do té míry, že měl zdravotní problémy a bolelo jej celé tělo. Byť to neuměl vysvětlit, byl si jist, že toto působení vzešlo ze strany těchto osob. Nejvyšší správní soud však podotýká, aniž by chtěl jakkoli snižovat vliv členů zmíněné asociace na zdravotní stav stěžovatele, že toto jednání nelze kvalifikovat jako pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu. Nadto Nejvyšší správní soud poznamenává, že před tímto jednáním by nebyla ani Česká republika s to poskytnout stěžovateli účinnou ochranu. Z tohoto důvodu lze považovat možnost vnitřního přesídlení za rozumnou alternativu, jíž může stěžovatel své problémy se soukromými osobami úspěšně vyřešit.

Námitka stěžovatele, spočívající v tvrzené nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., je taktéž nedůvodná. Podmínky přezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu stran jeho zdůvodnění Nejvyšší správní soud hodnotil ve vícero rozhodnutích, například v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publikovaném pod č. 133/2004 Sb. NSS.; dále lze k této problematice odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2006, č. j. 3 Azs 23/2006 – 40, www.nssoud.cz, nebo rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publikovaný pod č. 589/2005 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že se krajský soud vypořádal s námitkou stěžovatele ohledně neudělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu dostatečným a přezkoumatelným způsobem.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (citované rozsudky jsou dostupné na www.nssoud.cz) poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za této situace Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyně z řad advokátů, Mgr. Lucie Stachová; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni stěžovatele byla přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v celkové částce 2400 Kč [jeden úkon právní služby po 2100 Kč spočívající v písemném podání soudu týkajícím se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) a jeden režijní paušál po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem tedy 2400 Kč]. Zástupkyni stěžovatele tedy bude vyplacena částka ve výši 2400 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. ledna 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu